

Tiedotuslehti 2 2014

Vapautetut

Jyväskylän Katulähetys ry

Vapaaehtoistyöntekijöiden virkistysmatka suuntautui tänä keväänä Ahtärin eläinpuistoon ja Tuurin kauppakeskukseen. Retken vetäjinä toimivat Hanna-Riikka Alasippola ja Satu Nieminen.

Toiminnanjohtaja Usko Hintikan oma palsta.
s. 2.

Pasi Vastamäki: "On parempi opettaa ihminen kalastamaan kun antaa hänelle kala".
s. 3-5.

Vaha-hanke aloitti maaliskuun alussa.
s. 7-8.

Puolen vuoden kokemuksia

Usko Hintikka

Olen ollut nyt reilun puoli vuotta Katulähetyksen ”peräsimessä”. Aika on mennyt tosi nopeasti ja monella tapaa miellyttävästi. On ollut tosi hienoa työskennellä upeiden työkaverien kanssa ja nähdä miten vastuullisesti meidän työntekijämme tekevät työtään. Minusta tuntuu, että kaikki meillä työssä olevat henkilöt ovat sitoutuneet tekemään parastaan siinä ihmisten auttamistyössä, jota meidän jokapäiväinen toimintamme pääasiassa on.

Oikeastaan tässä tehtävässä vielä entistä paremmin ymmärtää sen kokonaisuuden, joka Katulähetykseen on vuosien aikana muodostunut. Ajatellaanpa tätä auttamistoiminnan kokonaisuutta: päihdeongelmaisten tuettu asumistoiminta; työllistämistoiminta, johon jokaisen henkilön kohdalla sisältyy henkilökohtainen valmennusprosessi; ruoka-aputoiminta yli 1500 asiakkaalle; nuorisotoiminta, jossa vuosittain kohdataan nuoria yli 10 000 kertaa; maahanmuuttajatyö perheille ja nuorille tytöille; vankilatyö ja asuntojen järjestäminen vankilasta vapautuville.

Näistä kaikista toiminnoista saadaan hyvin karkeasti laskien 15 000 kohtaamista vuoden aikana, mutta todellisuudessa kohtaamisia on paljon enemmän, koska asumisessa, työn tekemisessä sekä asiakaspalvelussa kirpputoreilla kohtaamme ihmisiä tuhansia kertoja lisää vuoden aikana.

Tähtäimessä ihmisten auttaminen

Tämä kaikki kuvastaa sitä suurta vaikutusala, joka Katulähetyksellä on Jyväskylän seudulla; ja aina tähtäimessämme on ihmisten auttaminen. Olen kiitollinen, että saan olla johtamassa tätä hienoa toimintaa yhdessä muiden kanssa.

Toimintamme perustana on kristillinen arvopohja, joka minun mielestäni näkyy meidän työssämme jokapäiväisen arjen keskellä. Lähimmäisenrakkaus, heikomman auttaminen, ihmisen kokonaisuuden ymmärtäminen ja diakoninen palveleminen ovat asioita, jotka kuuluvat oleellisesti meidän perustoimintaamme, niin kuin kerromme sloganissamme ”Tukea elämän arkeen”.

Jatkakaamme samalla hyvällä pohjalla eteenpäin kohti uusia haasteita, joita kyllä meilläkin on riittävästi.

Loppuun Paavalin sanat: Kaikin tavoin olen teille osoittanut, että näin, työtä tehden, tulee huolehtia vähäosaisista muistaen Herran Jeesuksen omat sanat. ”Autuaampi on antaa kuin ottaa”. Apost. 20:35

Usko Hintikka,
toiminnanjohtaja

"On parempi opettaa ihminen kalastamaan kuin antaa hänelle kala"

Pasi Vastamäki suorittaa oppisopimuksella päihdetyön ammattitutkintoa Katulähetyksen Etapin yksikössä Taka-Keljossa. Luonnosta ja päihdetyön kehittämisestä kiinnostuneen analyttisen Pasin ajattelu avaa yllättäviä näköaloja.

Pasi syntyi Tikkakoskella vuonna 1990. Vanhemmat erosivat Pasin ollessa kolmen ikäinen.

– En kyseenalaistanut vanhempien erillään oloa, kertoo Pasi. Isä oli läsnä silloin kun tarvittiin. Joka toisena viikonloppuna hän asui isänsä luona.

Pasin ollessa 12 alkoivat vakavammat koulunkäyntiongelmat, näpistely ja lintsaus.

– Vanhoista reissuvihkoista näkee, että ongelmia oli jo aiemminkin. Viidentoista ikäisenä oli lintsailun vuoksi lähdettävä perhekotiin Konnevedelle. Siellä kului puolitoista vuotta. Kokemus oli mieliin jäävä. Pasi muistaa hyvin, kun hän veti perhekodin huoneensa oven kiinni ja itki menetettyä vapautta. Perhekodissa asusteli kolme nuorta ja vanhemmat. Tarvittiin myös kuria.

Vaikka alku oli riipaiseva, perhekoti oli positiivinen asia. Numerot koulussa alkoivat nousta. Koulumatkalla Pasi tapasi myös tulevan vaimonsa. Saatuaan peruskoulun suoritettua, Pasi muutti Jyväskylään aloittaen datanomin opinnot ammattiopistossa. Kolmivuotisesta tietojenkäsittelyn koulutuksesta hän selviytyi kiitettävien arvosanojen. Arvokasta kokemusta tuli myös toimimisesta ihmisten kanssa, markkinoinnista ja asiakaspalvelusta.

Luonnosta voi oppia

Luonnonilmiöt ovat kiinnostaneet Pasia jo pienestä pitäen. Hän kalastaa mielellään ja seuraa koppakuoriaisten, toukkien, niveljalkaisten sekä muiden hyönteisten edesottamuksia. Eläinten käyttäytymisen (etologia) ja biologia kiinnostavat. Vanhemmalla iällä mielenkiinto on vain vahvistunut. Luonnosta voi oppia, sanoo Pasi. Kipinä asioiden tutkimiseen ja lukeamiseen on herännyt.

Pasi Vastamäki on innokas kalastaja.

Luonnonvoimiin liittyy myös se teos, johon Pasi on erityisen mieltynyt, Herman Melvillen klassikkoromaani, Moby Dick (1851). Se kertoo kapteeni Ahabin taistelusta jättimäistä valkoista valasta vastaan. Teos on symbolinen. Sen voi nähdä kuvaavan jumaluskoa ja kapteenin kamppailua uskonsa kanssa, tulkitsee Pasi.

Päihderiippuvuuden taakse

Vuonna 2010 Pasi aloitti varusmiespalveluksen. Hänestä tuli huoltopalvelun ali-upseeri. Kotiutuessaan seuraavana vuonna kersanttina ja saapumiseränsä parhaana käytännön johtajana hän tunsu onnistuneensa ensimmäistä kertaa elämässään. Hyvin menneet datanomiopinnot eivät olleet tähän verrattavissa.

Katulähetyksestä Pasi oli kuullut isoveljeltään Teemulta. Mielenkiinto heräsi. Toisaalta työttömäksi jääminen ja syrjäytyminen pelottivat. Pasi otti yhteyttä Myllyjärven yksikköön ja sai Etapin vastaavan, **Ari Kivisen**, yhteystiedot. Siitä alkoi ura Katulähetyksessä syksyllä 2011.

Pasi halusi ymmärtää, mitä on päihde-

riippuvuuden takana, vaikka sitä ei hänen mukaansa voikaan täysin ymmärtää. Aihepiiri oli tuttu, sillä päihdeiden käyttöä Pasi oli joutunut seuraamaan lähipiirissään läpi elämänsä. Myös vuonna 2013 kuolleen Teemun traagista elämäntapausta Pasi on paljon pohtinut.

Pasin ura Katulähetyksessä on edennyt työelämävalmennuksesta palkkatuelle ja siitä edelleen oppisopimukselle tavoitteena päihdetyön ammattitutkinto. Se valmistuu toukokuun loppuun mennessä. Sen jälkeen odottavat jo uudet opinnot. Luonnonläheinen Etappi on juuri sopiva työympäristö.

– Koen, että Etappi on minun paikkani. Tänne on helppo tulla. Olen tyytyväinen työhöni.

Työn hiomista

Palkkatukityöhön pääsemisen kesäkuussa 2012 Pasi koki helpottavana. Ei tarvinnut enää pelätä jatkuuko työ.

– Syksyllä 2012 jäimme Arin kanssa kahdestaan Etapin työntekijöiksi. Aloimme hioa työkäytäntöjämme. Meitä oli

enää vain kaksi, kun Tarmo oli lähtenyt. Hänestä oli ollut iso apu. Kysyimme yhdessä, mitä on päihdetyö. Pasi kertoo analyyttisen ajattelutapansa olevan pitkälle samanlainen kuin Arilla. Asioita kyseenalaistetaan ja pohdiskellaan.

- Ollaan selkiytetty asiat niin, että nykyisillä malleilla kyetään pyörittämään Etappia yksin. Toisen on kuitenkin oltava tavoitettavissa puhelimella. Työ on tasa-arvoista. Kaikki tekevät kaikkea, se ei ole vain sanonta.

- Arin kanssa on saatu hiottua toimintaa. Kaikki ylimääräinen on karsittu työstä pois.

Pasi antaa tunnustusta ohjaajalleen. Ilmainen mentori on parasta tässä työssä. Hän on tyytyväinen saamaansa ohjaukseen.

- Ari on neuvonut kädestä pitäen eikä ole pimittänyt mitään. Niinpä Pasi saattoi hoitaa vastaavan työntekijän tehtäviä viime kesänä.

- Painetta oli enemmän niskassa, mutta en koe, että taakka olisi ollut liian iso. Halusin olla yksin, halusin kokeilla. Otan Arin saappaat ensi kesänäkin.

Koko ajan tulee vastaan uutta. Ei ole yhtä oikeaa tapaa tehdä päihdetyötä. Aina tulee uusia juttuja. Parantamisen varaa on. On mentävä positiivisen kautta.

Työn analyysi

Työhön liittyvä keskustelu lähtee usein liikkeelle pienestä. Ne ovat luonnollisia spontaaneja tilanteita. Ote on analyyttinen ja molemminpuolinen. Keskustelun myötä ”pallo” alkaa kasvaa.

- Emme hae keskusteluissa mitään tiettyä konsensusta, mutta vaaka kallistuu lopulta aina johonkin kohtaan, sanoo Pasi. Asioista pitää ymmärtää molemmat puolet. Elämässä mustavalkoisuus karisee. Onko ihan valkoista tai mustaa olemassa, on mysteeri.

Pasin mukaan Katulähetyksessä ei riittävästi analysoida työtä. Menetelmiä ei punnita. Ei tiedetä, miten ne oikeasti vaikuttavat ihmisiin.

Tätä Pasi pitää suurimpana kehittämistarpeena yhdistyksessä. Miten yksiköiden erilaiset toimintamallit yksiköissä vaikuttavat? Mitkä toimintamallit auttavat eniten? - Välillä on hyvä tehdä tiedettä, että löydetään parhaat toimintamallit.

Pasi Vastamäki ja Ari Kivinen Etapin edustalla.

Tutkiminen merkitsee tosin taakkaa yksiköiden vastaaville.

Jos asumisyksiköitä tutkitaan, pitää asukaskunta ottaa huomioon. Sinällään monimuotoisuus on tärkeää. Ei ole vain yhtä mallia. Joku kaipaa yhteisöllisyyttä, toinen taas ei. Ihmisen oma kokemus on tärkeä

Pohjakokemus

Vaikka kaikki tiedostavat, että päihteet eivät ole hyväksi, niin silti niitä käytetään. Päihdeongelmaisella on pyrkimys siirtää huonon tilan rajaa, ”minusta ei koskaan tule tuommoista”, aina vain huonompaan suuntaan.

Pasin mukaan elämänmuutos vaatii pohjakokemuksen. Tuo kokemus on subjektiivinen. Hän itse sanoo kokeneensa sen silloin, kun asteli sisään perhekotiin, löi oven kiinni ja purskahti itkuun. Vapaus oli riistetty. Jollekin toiselle pohjakokemuksena voi olla katko. Pohjan kohtaaminen on välttämätöntä. Ihmeheräämisiä ei Pasin mukaan ole.

Päihteiden käytön takana on vapauden kaipuu. Paetaan todellisuutta. Ottaessaan päihdettä ihminen kokee, että voi itse toteuttaa oman pakonsa. Mutta lopettaminen on kuitenkin vaikeaa. Arki ahdistaa ja masentaa. Ei oteta huomioon vapauden reunaehtoja, ei olla realistisia.

On asioita, joihin itse ei voi vaikuttaa. Tätä ei aina haluta myöntää. Tyytyminen olemassa olevaan nähdään negatiivisena asiana. Vaatiminen on kuitenkin yleensä utopiaa.

Yhteisöllisyys

Joskus yhteisöllisyys on Pasin mielestä illuusio. Annetaan olettaa, että asukkailla on suurempi valta omaan elämäänsä kuin mitä heillä todellisuudessa on.

- Yhteisöasumisessa työntekijän on välillä tärkeä muistuttaa asukkaita, että myös kyseisessä asumismallissa Katulähetyksen yhteiset asumisperiaatteet sanelevat reunaehdot asumiselle.

Yhteisöllisyydessä on kaksi erilaista puolta. Yhtäältä se tukee ja antaa lämpöä. Yhteisölliseen yksikköön on miellyttävä mennä. Jotkut tarvitsevat tällaisen yksikön. Mutta toisaalta yhteisöllisyyteen tottunut asukas voi kohdata ongelman muuttaessaan yksiköstä pois. Hän ei ehkä kykene löytämään sisältöä elämäänsä, koska yhteisö ja sen yhteisöllisyys ovat olleet hänen elämänsä.

Jotkut asukkaat ovat siinä määrin tottuneet Katulähetyksen asuntotoimintaan, että ovat jääneet pysyviksi asukkaiksi. Jotkut ovat sopeutuneet täysin eläen rikkeettömästi, toiset taas pienin rikkein vaihtavat joskus yksikköä mutta pysyvät yhdistyksen tuetun asumisen piirissä. Ihminen voi olla tyytyväinen tällaiseenkin elämäntyyliin, pohdiskelee Pasi.

Itsenäisyys ja rehellisyys

Pasin mukaan Etapin tarkoituksena on auttaa ihmisiä, että he oppisivat itsenäisyyteen. ”On parempi opettaa ihminen

Erkki Keski-Lusa tuetun asumisen kehittämiseen

Erkki Keski-Lusa.

Erkki Keski-Lusa Jyväskylän Katulähetyksessä on tuettua asumista kehitetty viime vuosina aktiivisesti. Toukokuun alusta mukaan kehittämistyöhön palkattiin sosionomi, Erkki Keski-Lusa. Hän suoritti JAMK:n sosiaali- ja terveysalan kehittämisen ja johtamisen yamk-tutkinnon maaliskuussa.

Opinnäytetyönään hän tutki Jyväskylän Katulähetyksen tuettua asumista. Erkki on aiemmin toiminut mm. hoitokodin johtajana, pastorina ja mielisairaanhoitajana. Vuoden 2014 alusta hän on kuulunut yhdistyksen hallitukseen, josta hän jää työsuhteensa ajaksi tauolle.

Olli Mäki allekirjoitti sopimuksen vapaaehtoistyöstä

Hanna-Riikka Alasippola ja Olli Mäki.

Vapaaehtoistyöntekijöiden virkistysretkellä Ähtärissä 15.5.2014 monivuotinen vapaaehtoistyöntekijä **Olli Mäki** allekirjoitti ensimmäisenä yhteistyösopimuksen Katulähetyksen kanssa. Sopimusta oli laatimassa myös **Hanna-Riikka Alasippola**. Yhteisöllisyys ja toiminnan ilo mahdollistaa iloa ja hyvää mieltä lähimmäiselle ja itselle.

Sopimus sisältää mm. seuraavia asioita. Jokainen tulee toimimaan vapaaehtoisesti omasta halustaan.

Jokaista mukanaolevaa arvostetaan omana itsenään. Jokaisen toimintaan

osallistuvan panos on tärkeä. Jokaisen ihmisen tiedot ja taidot riittävät. Tehdyistä lupauksista pidetään kiinni. Vapaaehtoistoiminta on luottamuksellista toimintaa.

Vapaaehtoinen toimii tehtävässään parhaan kykynsä ja taitonsa mukaan. Toimii saamiensa ohjeiden mukaan ja noudattaa tekemiään sopimuksia. Vapaaehtoistyöntekijän on velvollisuus noudattaa työpaikan turvallisuusohjeita.

Vuoden aikana yhteistyösopimus tehdään kaikkien vapaaehtoistyöntekijöiden kanssa.

kalastamaan kuin antaa hänelle kala.”

Pienessä yksikössä voi keskittyä asioihin ja ihmisten kohtaamiseen. Tavoitteena on mahdollisimman rehellinen vuorovaikutus. Ongelmallisia asioita ei tarvitse hävetä. Tämä tehdään asukkaille selväksi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tieto auttaa työntekijöitä auttamaan. Monet ovat kokeneet rehellisyyden vapauttavana.

Asunto ensin periaatteen toteutuessa painottuu Katulähetyksen tekemä työ entisestään. Silloin Katulähetyksen yksiköihin hakeutuvat vain oikeasti raitistumaan pyrkivät. Nyt tämä on näennäistä, sanoo Pasi. Teot osoittavat, millä mielellä ihminen on asukkaaksi tullut. Jos ensimmäisen kuukauden aikana tulee jo kolme varoitusta, voi raitistumispyrkimys olla kyseenalainen, tai ainakin asiasta kannattaa

yrittää keskustella.

Lähtökohtana on, että ihmiseen luotetaan, mutta kaikkea ei työntekijä voi kuitenkaan ottaa sokeasti vastaan. Todellisen tilanteen näkeminen on olennaista.

Kristilliset arvot

Pasi näkee kristillisyyteen kaksi erilaista väylää. Ensiksi ihminen voi kasvaa kristillisten arvojen kunnioitukseen. Usein ihminen pyrkii elämään näiden arvojen mukaisesti läpi elämänsä.

Toinen tie kulkee kuoleman kohtaamisen kautta. Uskoon kuuluu käsitys tuonpuoleisesta ja siksi tämä kohtaaminen tarvitaan. Se muuttaa arvot.

Pasi tarkastelee analyttisesti erilaisia

kristillisiä ajattelutapoja. Raamatun sanaa joudutaan aina tulkitsemaan, vaikka sitä ei haluta myöntää. Jotkut päätyvät kannattamaan naispappeutta, toiset taas löytävät perusteet vastustaa sitä.

Tärkeää Pasin mukaan on myötelämissen taito, että ymmärrämme olevamme ihmisiä ja osaamme ajatella myös oman minän ulkopuolelta.

Hengellisen työn on perustuttava vapaaehtoisuuteen ja ihmisten tasa-arvoiseen kohteluun. Myös muulla tavalla ajattelevia pitää kunnioittaa. Elämme kulttuurissa, joka on historian saatossa rakentunut kristillisten arvojen varaan.

Markku Leinonen

Asenteena arvostus

Sininauhaliiton jäsenjärjestöpäiville Ilkon kurssikeskuksessa osallistui noin 80 henkeä. Varsinaista ohjelmaa edelsi liiton vuosikokous, jossa hallitusvalintojen lisäksi esille nousi tärkeitä avauksia. Päivien ohjelma oli monipuolinen ja Ilkon jylhä ympäristö inspiroiva. Asenteena arvostus -teemaa lähestyttiin monesta näkökulmasta.

Yhteinen ihmisyy

Erityisasiantuntijana Sininauhaliitossa työskentelevä **Kati-Pupita Mattila** luennoi arvostavasta asenteesta. Sen perustana on hyvä tahto ja myötätunnon kokeminen. Sören Kirkegaard on sanonut: ”Mikä voi kohdata toista ihmistä, voi kohdata meitä kaikkia.” Ihmisen tulisi syvällisesti käsittää tämä. Elämän kohtalot ovat yhteistä ihmisyyttä, niiden tulisi koskettaa. Emme ole kenenkään elämäntalon yläpuolella.

Arvostavan kohtaamisen lisäämistä työyhteisössä on pohdittava yhdessä mutta myös jokaisen omalta kohdaltaan. Hoitava kohtaaminen auttaa ihmistä elämään omaa tarinaansa. Siinä haavat tulevat hoidetuiksi, vastuu ymmärretyksi ja omanarvontunto löydettyksi.

Asunto ensin periaate

Ympäristöministeriön erityisasiantuntija, **Peter Fredriksson**, kertoi Asunto ensin -periaatteen olevan lähtöisin USA:sta. Kiinnostus on levinnyt nopeasti eri maihin. Ontologisen näkökulman mukaan asunnolla on perustava merkitys ihmisen hyvinvoinnille ja perusturvallisuudelle.

Juridinen näkökulma nostaa esille lait ja kansainväliset sopimukset kuten Euroopan sosiaalisen peruskirjan. Lakien tehtävänä on tukea asumisen jatkumista. Asuntopoliittinen näkökulma liittyy vuokra-asuntojen saatavuuteen. Esim. Helsingissä tilanne on kriisiytynyt. Taloudellisen näkökulman kautta pohditaan asumisen kohtuullista hintaa.

Viidentenä näkökulmana on Asunto ensin -periaatteen suhde kuntoutukseen. Sekä päihiteellisiä että päihitteettömiä asumisen mahdollisuuksia tarvitaan.

Kokousväkeä.

Turvallinen asuminen ei aiheuta katkoksia kuntoutumisen edistymiseen. Siinä tarvitaan eri alojen ammattilaisten yhteistyötä, vertaistukea ja omaa sitoutumista. Ongelmia on eri toimialojen yhteistyön koordinoimisessa. Kuntien välillä on isoja eroja siinä, miten asuntoja on tarjolla.

Osallisuutta

Iltatilaisuuden oli rakentanut Pirkanmaan Sininauha. Heräävän majakanvartijan ja muiden pantomiimien sekä pienten näytelmien kautta saimme osallistua ohjelmansuoritukseen. Torstain rohkaisevasta aamunavauksesta vastasi puolestaan Jeesus Cafe Tampereelta. Ahdistuksessaan Daavid rukoili ja sai avun. (Ps 18).

Osallistava ote jatkui torstaina, kun perehdyimme menetelmäpolun toimintamalleihin. Mietimme, mitä kuuluu hyvän päiväkeskuksen toimintaan, tutustuimme nuotiotulen äärellä Green Care -ajatteluun, hahmotimme arvostavaa asennoitumista valokuvauksen keinoin ja tutustuimme turvalliseen kotikäyntiin.

Ihmistä tuetaan

Keskiviikon työpajojen tulokset koottiin yhteen torstaina. Perhetyössä ollaan tulkkina ja rinnalla kulkijana asiakkaan ja viranomaisen välillä. Kuultiin myös kokemuksia eri maista ja maahanmuuttajatyöstä.

Liiton järjestöt ovat kooltaan erilaisia ja niiden roolikin vaihtelee paikkakunnittain. SOTE on iso myllerrys ja rahoitukseen

on tulossa muutoksia. Tämä vaatii nyt erityistä keskittymistä. On muistettava, että työn ytimessä on ihminen.

Arvostava kohtaaminen kriminaalisyöissä merkitsee sitä, että ihmistä tuetaan, ei tuomita. Ihminen kohdataan ihmisenä, pyritään luomaan jatkuvuutta elämän polulla. Tarvitaan rinnalla kulkemista ja saattaen vaihtamista, vaiheymmärrystä. Pienetkin edistysaskeleet ovat tärkeitä.

Ikäeettisten kysymysten työpajassa käsiteltiin tuetun asumisen arkea nuorten, työikäisten ja ikääntyneiden näkökulmasta. Ikä vaikuttaa myös siihen, miten päihdeongelma kannattaa ottaa esille. Kodin merkitys kasvaa iän myötä.

Työllistämisen mahdollisuuksia pohdittiin Rauman Seudun Katulähetyksen ja ViaDia Pohjois-Savon esimerkkien kautta. Heräsi monia vakavia kysymyksiä ja eettisen pohdinnan haasteita, toisaalta saatiin myös rohkaisevia näköaloja työllistämisen vaihtoehtoihin. Tässäkin etsitään hyvää elämää, rauhaa ja omaa elämäntarinaa.

Kristillistä päihdetyötä tarvitaan

Ajankohtaisia lakiasioita valotti lakimies **Timo Mutalahti**. Yhteenvedossaan liiton puheenjohtaja, **Aarne Kiviniemi**, painotti kolmea seikkaa. 1. Arvostavan asenteen tulee läpivalaista koko toimintaamme. Meitä kutsutaan välittämään tällaista asennetta omalla paikallamme. 2. Jokainen järjestö tarvitsee toisia SOTE -uudistuksessa. Tarvitaan tiiviimpiä kumppanuuksia naapurijärjestöjen kanssa. SOTE pakottaa yhteistyöhön. Heikossa asemassa olevien ihmisten auttaminen on ensisijaista. Oman rakkaan järjestön rakenteita on opittava katsomaan tästä näkökulmasta. 3. Kristillistä päihdetyötä tarvitaan tulevaisuudessa.

Identiteetin työstäminen on tärkeää ja tätä prosessia käydään läpi. Uusia ulottuvuuksia löydetään, työtä kehitetään ja se koetaan rakkaaksi. Siihen sitoudutaan intohimoisesti ja eletään arjessa todeksi. Kristilliseen arvolähtökohtaan perustuvaa päihdetyötä tehdään nyt, huomenna ja tulevaisuudessa.

Markku Leinonen

Vapautuvia vankeja tukeva projekti käynnistyi

Maaliskuussa 2014 käynnistyi vapautuvia vankeja tukemaan pyrkivä VaHa-projekti. Projektin kohderyhmänä ovat Jyväskylän alueelle vapautuvat vangit, miehet ja naiset. Ongelmakenttä on vaikea ja moniulotteinen, tarvitaan monimuotoista osaamista, vangin tilanteen ymmärrystä ja järjestöjen yhteistyötä.

Vapautuvan vangin tilanne

Vankilan porttien avautumista odottava vapautuva vanki on useimmiten täynnä toiveita. Hän toivoo normaaleja asioita, kuten kuka tahansa ihminen. Hän haluaa asunnon, työtä, kulkuneuvon ja hyvän parisuhteen, välittävän perheen ympärilleen. Hän unelmoi näistä ja on täynnä toiveita. Toiveiden toteutuminen ei ole kuitenkaan realistista.

Välittömästi portin ulkopuolella hän kohtaa karun todellisuuden. Iskee paniikki. Olisi pantava elämä järjestykseen, asioitava Kelassa, työvoima- ja asuntoasiain toimistossa, mutta ei ole edellytyksiä hoitaa asioita, eikä vapautunut saa tukea ja opastusta. Tilanne käy ylivoimaiseksi ja entiset kaverit tietävät vapautumisen ajankohdan. Tarjolla on heti alkoholia, pillereitä ja huumeita. Entinen sosiaalinen ympäristö vie mennessään. Sitten asioita yritetään hoitaa päihtyneenä. Viranomaisen toimistossa kaksi pelkoa kohtaa. Vanki pelkää ja asioita hoitava työntekijä pelkää. Pahimmassa tapauksessa syntyy väkivaltainen tilanne, josta lähdetään takaisin linnaan.

Vapautumisen ensimmäinen päivä on tärkein. Joskus vapautuva vanki voi ennen vapautumistaan olla jopa täysin varma, ettei enää koskaan palaa takaisin. Todellisuus on kuitenkin toisenlainen. On monia ihmisiä, jotka vuosien, jopa vuosikymmenienkin, mittaan yhä uudelleen palaavat vankilan muurien sisäpuolelle rangaistustaan kärsimään. He eivät koskaan saa kiinni niistä hyvistä asioista, joista ovat haaveilleet. Ei ole ehkä yhtäkään välittävää ihmissuhdetta, ei turvallista lähiyhteisöä, ei kokemusta elämän rikkaudesta.

VaHa-hankkeen projektipäällikkö Kari Lahti ja projektityöntekijä Sakari Pihlaja.

Näin kuvailee monen vapautuvan vangin synkkää tilannetta ja ongelmia **Sakari Pihlaja**, mies, joka on tehnyt vankilatyötä jo neljännesvuosisadan. Sitä ennen hän koki 1960-luvulla alkaneen pitkän vankilakierteen. Yhä uudelleen hän havaitsi seisovansa toiveineen vankilan portilla mutta kohtasi vapautumisen jälkeisen karun todellisuuden.

Tavoitteet

Projektin tavoitteena on vangin onnistunut vapautuminen ja sitä seuraava rikokseton elämäntapa. Tämä edellyttää uuden terveen itsetunnon ja minäkuvan muodostumista sekä ajatus- ja arvomaailman uudelleen muotoutumista, arjen hallintaa ja omatoimisuutta.

Tärkeällä sijalla on jatkopolkujen ja rakentavien yhteisöjen löytäminen. Pyritään turvaamaan vankilassa alkanut hyvä kehitys ja vastaavasti eliminoimaan vankilan huonot vaikutteet.

Samalla järjestöt vahvistavat valmiuksiaan, yhteistyötä ja ammattitaitoaan. Tavoitteena on luoda vapautuvia vankeja tukeva pysyvä toimintamalli.

Saattaminen

Projektin lähtökohtana on vapautuvan vangin oma halu muuttaa elämänsä suuntaa, halu tulla saatetuksi hallitusti normaalielämään. Onnistunut saatto edellyttää vapautumisen valmistelua osana rangaistusajan suunnitelmaa (Ransu).

Valmistelu aloitetaan hyvissä ajoin, parhaassa tapauksessa jo ennen vankeusrangaistusta. Näin päästään vaikuttamaan siihen, mitä vankeusaikana tapahtuu ja millaisen toiminnan piiriin vankia ohjataan. Vanki voi tarvita esim. päihdekuntoutusta, terapeutista tukea tai suuttumuksen hallintaa (suha -kurssi).

Projektin piirissä olevien vankien erilaisia tilanteita ja tarpeita voidaan kartoittaa yhdessä vankilaviranomaisten kanssa. Näin kutakin ihmistä voidaan ohjata yksilöllisesti hänen tarvitsemansa tuen piiriin. Myös epärealistiset pilvilinnat on ammuttava rakkaudellisesti alas.

On olennaista, että vapautumispäivänä joku hakee vangin vankilasta ja saattaa hänet konkreettisesti vankilan muurien ulkopuolelle. Mennään yhdessä, kulje-

taan vieressä ja tarvittaessa puhutaan vapautuneen puolesta. Onnistunut saatto edellyttää muutosta tukevien sosiaalisten yhteisöjen löytymistä ja pysymistä pois vanhoista rikoksiin taipuvista piireistä. Tässä on työn suuri haaste.

Periaatteessa kyse on pyrkimyksestä muuttaa vaikeasti hallittavaan erityisryhmään kuuluvien ihmisten kasvun suuntaa. Projektissa luodaan edellytyksiä muutoksen käynnistymiselle johdattamalla ihmistä hänen kasvuaan tukevien terveiden elämänsisältöjen ja yhteisöjen piiriin.

Tehtävää vaikeuttaa se, että monet pitkäaikaisvangit ovat jo lapsuudestaan lähtien tulleet laiminlyödyiksi. He ovat jääneet vaille välittäviä ihmissuhteita, perheyhteisöä, rakkautta ja huolenpitoa sosiaalistuen rikolliseen epäsosiaaliseen elämäntapaan. Näin VaHa -projektissa kyse on sekä konkreettista että kuvaannollisessa mielessä kasvamaan saattamisesta.

Kustannussäästöjä

Vapautuvien vankien tukemista pidetään valtion asiana, eivätkä kuntapäätäjät useinkaan halua sijoittaa rahaa tällaiseen toimintaan. Kukaan katsoo ahtaasti omaa budjettiaan. Kansantaloudellisesti kyse on kuitenkin rahaa säästävästä toiminnasta.

Karkeasti arvioiden yksi vanki tulee maksamaan yhteiskunnalle 240 € vuorokaudelta. Näin laskien yhden ihmisen kymmenen vuoden vankeusaika, mikä ei ole harvinaisuus, tulee maksamaan yhteiskunnalle 870 000 € ja 20 vuoden vankeus yli 1,7 miljoonaa euroa. Kustannuksia tuo vankiloiden henkilökunnan suuri määrä.

Lisäksi rikosten aiheuttamat vahingot maksavat ja isona menetyksenä voidaan pitää myös inhimillisen pääoman hukkaantumista, ehkä vuosikymmenienkin työn tuoton sekä verotulojen menetystä, kun elämä kuluu vankeudessa ja rikosten teillä. Myös sosiaali- ja terveyspuolen kulut ovat huomattavat.

On vaikea edes laskea, millaisia säästöjä syntyy, kun yhdenkin ihmisen elämänura saa uuden suunnan kasvua tukevan saaton onnistuessa. Inhimillisiä arvoja kuten kärsimyksen välttämistä, hyvää elämää, terveitä ihmissuhteita, yhteisöllisyyttä jne. ei voida mitata rahassa.

Muurin molemmilla puolilla

Jyvässeudulle vapautuu vuosittain 150–200 vankia. Tavoitteena on työskennellä vuosittain 15 vapautuvan vangin kanssa. Onneksi liikkeelle ei ole tarvinnut lähteä nollasta. Työtä on tehty jo pitkään pienimuotoisesti. Tuloksia on saavutettu. Nyt on saatu lisää resursseja vaatimaan monipuoliseen työhön. Se voi onnistua vain yhteistyötä tehden, jotta asiakkaat saadaan ohjatuksi yksilöllisesti tarvitsemiensa palvelujen piiriin.

Yhteistyöjärjestöjen mahdollisuudet toimia ulottuvat vankilan muurin molemmille puolille. Asiakkaiden ongelmat ovat moninaiset, traumaattisen elämänhistorian myötä usein syvät ja vaikeat. Siksi järjestöjen erilaisen osaamisen ja yhteistyön koordinointi on avainasemassa.

Tästä sekä projektin isoista linjoista ja johdosta vastaa projektipäällikkö, Kari Lahti (Suvanto ry) tehden myös vapaudenaikaista asiakastyötä. Asiakastyötä vankilassa ja sen ulkopuolella tekee Sakari Pihlaja (Kan ry) vastaten vankilayhteyksistä. Vapaudenaikainen asiakastyö osa-aikai-

sesti erityisesti asumiseen liittyen kuuluu Ari Kivisen (Katulähetys ry) työnkuvaan. Projektin puitteissa halutaan tehdä työtä ruohonjuuritasolla, ihmisten kohtaaminen on työn etulinjassa.

Markku Leinonen

Yhteistyöjärjestöt:

- **Kristillinen alkoholisti- ja narkomaanityö Kan ry.** Hoidollista- ja tuettua asumista Jyväskylän yksikössä. Projektin hallinnoija. www.kan.fi

- **Kuiville Pyrkivien Tuki ry.** Asumispalvelut ja tuettu asuminen. www.kuiville.fi

- **Mty Kello ry.** Vertaistukitoimintaa ja toiminnallisia menetelmiä. mtykellory.net

- **Jyväskylän Katulähetys ry.** Asumis- ja työllistämispalvelut. www.jklkl.fi

- **Vaajakosken Suvanto ry.** Aktiivista päiväkeskustoimintaa ja työllistymisen tukitoimia.

YHTEYSTIEDOT

Kari Lahti
projektipäällikkö
050 408 7092
kari.lahti@suvanto.fi

- projektin johto, sidosryhmäyhteistyö, vapaudenaikainen asiakastyö

Sakari Pihlaja
projektityöntekijä
050 382 1061
sakari.pihlaja@kan.fi

- vankilayhteydet, asiakastyö

Ari Kivinen
projektityöntekijä
040 775 0379
ari.kivinen@jklkl.fi

- vapaudenaikainen asiakastyö

VaHa -projekti
Gummeruksenkatu 13, 40100 JYVÄSKYLÄ

Vapaudu Harkiten Vapaa Harkitse Vapaa Halliten Vapaudun Hallintaan Vapaa Hallittu

Asiakaspalvelukoulutusta Harjunportaalla

Suunta ylös -projekti järjesti asiakaspalvelukoulutuksen Harjunportaalla tiistaina 6.5.2014. Kouluttajana toimi **Auli Toikkanen** Suunta ylös -projektista. Koulutettavat olivat Katulähetyksellä työskenteleviä valmennettavia.

Aluksi katsoimme kevennyksenä ”Uuno rautakauppiaana” -sketsin Youtubelta. Keskustelimme ko. asiakaspalvelutilanteesta. Humoristisesta sketsistäkin löytyi paljon opittavaa! Uunolta puuttui (valitettavasti) oikeaa asiakaspalveluasennetta. Mm. kohteliaisuus, asiakkaasta välittäminen, ulkoinen olemus, miellyttävä puhe ja ahkeruus ovat plussaa asiakaspalvelussa.

Näin syntyy hyvä asiakaspalvelutilanne. Auli totesi, että asiakaspalvelija on yrityksen/yhteisön ”kasvot” asiakkaalle. Se kuvastaa organisaatiota ulospäin. Asiakaspalvelija on markkinointikana! Asiakaspalvelu vaihtelee janalla:

Huono laatu - Hyvä laatu – Ihanteellinen laatu.

Asiakas on aina ihminen!

Opimme myös sisäisestä asiakkuudesta eli työorganisaation jäsenten välisistä suhteista. Lopuksi teimme huoneentaulun 5-10 kohdasta hyvän asiakaspalvelijan ominaisuuksista. Huoneentaulu voi olla esimerkiksi tällainen:

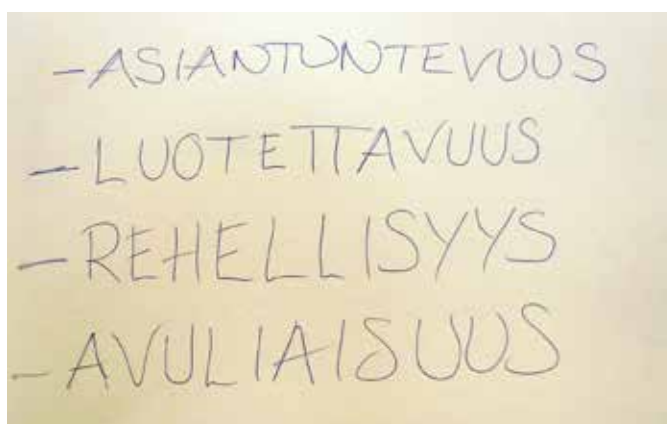
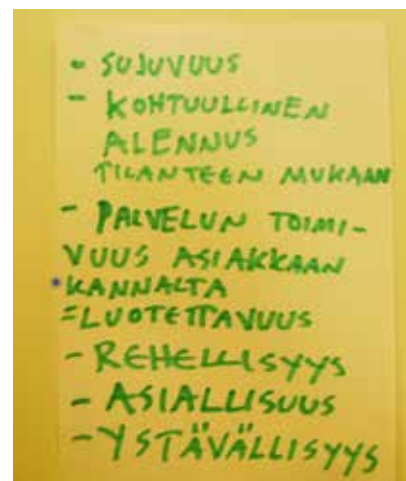
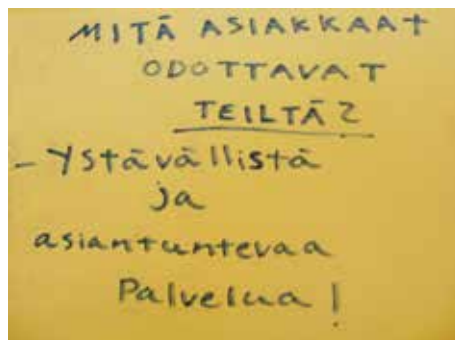
- Ammattitaito
- Ystävällisyys
- Luotettavuus
- Karismaattisuus
- Läsnä oleva
- Kärsivällinen, ”pitkäpinnainen”
- Huumorintajuinen
- Ulkoinen olemus ja hygienia OK.
- Kielitaito
- ”Psykologinen silmä”; asiakaspalvelija osaa ”lukea” asiakasta.

Kurssin ja Harjunportaan puolesta osallistujille oli järjestetty hyvä sämpylä- ja kahvitarjoilu.

Erkki Hänninen

Asiakaspalvelukouluttajana toimi Auli Toikkanen Suunta ylös-projektista.

Asiakaspalvelukoulutuksen huoneentauluja.

”Avaimia tunnelukkoihin – Erkin tarina”

Inkeri Virkkala-Järvinen ja Erkki Arvaja.

Kansan Raamattuseuran Sanan kulmalla Jyväskylän Seminaarinkadulla oli iltapäiväkahvitilaisuus tiistaina 18.3. 2014. Tilaisuus alkoi kahvilla ja musiikilla.

Iltapäivän juonsi **Inkeri Virkkala-Järvinen**. Tuula ”Haxu” Hakkarainen Kansan Raamattuseurasta lauloi ja laulatti ”Viisikielisen” laulukirjan lauluja. (Kirja on juuri ilmestynyt nuotillinen ja soinnallinen kokoelma hengellisiä lauluja ns. ”viidennen herätysliikkeen” piirissä suosittuja, mm. KRS, SRO, Ev. lut. Kansanlähetys, Opko, Kylväjä, Sansa...) Lauoimme kaikille kristityille tuttuja hengellisiä lauluja, kuten ”Golgatan veressä voima on”, ”Kun joku on lähellä Jeesusta”, ym.

Katulähteyksen emeritus toiminnanjohtaja **Erkki Arvaja** käsitteli luennoissaan tunnelukkoja ja avaimia niihin oman elämänsä kautta.

Erkin tarina

Aluksi Erkki kysyi, kuinka monta kertaa sinulta on kysytty: kuinka tärkeä

olet, päivän/viikon/kuukauden aikana? Johtuu kasvatuksesta, miten koet olevasi tärkeä. Erkin isä oli tunnevampainen sodasta palannut mies. Hän joi. Erkki kasvoi päihdeperheessä. Ei tunnettu, ei puhuttu, ei luotettu. Ei koettu armollista rakkautta. Jokainen etsii keinonsa hakea itsetuntoa, rakkautta, hyväksyntää. Kokee joutuvansa ansaitsemaan rakkauden suorittamalla. Ollaan kilttejä eikä tuoda omaa mielipidettä esille. Erkkikin kertoi olleensa joo - mies.

Erkille oli jääkiekko tärkeää. Koulu meni rimaa hipoen. Erkki koki joutuvansa ansaitsemaan hyväksyntää. Kun voittiin, otettiin ”alkoa” iloon. Kun hävittiin, otettiin murheeseen. Erkin äiti ja isä eivät osanneet osoittaa toisilleen hellyyttä näkyvästi. Elämäntaidot puuttuivat. Erkki sai arvostusta pelaajana. Hän sai vaimon, perheen ja työn. Sisin oli rikki. Elämä oli itsekästä omaneduntavoittelua.

Uskova kummitäti ja äiti kertoivat Erkilä kristinuskon perusteet. Elämän kiireissä Erkki ei ajatellut uskoa. Hänen siskonsa kuoli autokolarissa. Erkki oli silloin asun-

tolanhoitajana ammattikoulussa. Siskon kuolema pysäytti hänet ajattelemaan omaa kuolemaa ja ikuisuutta. Erkki teki lainalaisia päätöksiä parantaa elämäänsä. Itä-Saksan pelimatalla Erkki ja pelaajat juhlivat rankasti. Erkillä on identtinen kaksoisveli Pertti. Hän tuli Jyväskylään johdattamaan Erkin uskon tielle kysyen, että minne Erkki olet matkalla elämän päätyttyä.

Seurakunnan tiedottajana 26 vuotta

Erkki haki Helsinkiin ”Jumpalle” opiskelemaan liikunta-alaa. Kun Erkki ei päässyt Jumpalle, hän oli pettynyt. Kuitenkin ovi aukesi Jyväskylän ev. lut. seurakunnan tiedottajaksi, ja myöhemmin Katulähteyksen toiminnanjohtajaksi. Hän koki näistä tehtävistä saaneensa mielekkäämmän työelämän kuin liikuntauralla.

Erkin vaimo Tuula sanoi vaikeassa perhetilanteessa, että tulisipa Erkki vaikka uskoon, kunhan joku hyvä muutos tapahtuisi! Erkki tuli uskoon vuonna 1972.

Erkki kertoi, että hän oli rikkinäinen ja tunnevammainen mies. Oli vain kaksi tunnetta, hyvän ja pahanolon tunne. Aiemmin Erkki vähätteli vaimonsa tunnetta. Tämä koki sen hylkäämisenä.

Veli Pertti oli ollut HNMKY:n avioliittoleirillä vaimoineen. Hän rohkaisi Erkkiä ja Tuulaa avioliittoleirille. Se oli kesällä 1982 Alkio-opistolla Korpilahdella. Siellä ei lyöty raamatulla päähän, vaan otettiin rakkaudella vastaan. Ei tuomittu, vaan rakastettiin!

Sen jälkeen Erkki ja Tuula ovat olleet avioliittoleireillä yhteensä 17 kertaa. Erkki koki rikkoneensa kaikkia kohtia, joissa opetettiin, mitä mies ei saa koskaan tehdä navioliitossa. Erkki halusi tunnistaa vaimonsa ja omat tarpeensa. Tärkeysjärjestys on, että ensin Jumala, puoliso ja lapset. Sitten vasta työ. Yleensä suomalaisella miehellä on vain työ, työ ja työ... Sitten vasta mahdollisesti jotain muuta.

Uskoontulon myötä suorittaminen ei poistunut Erkin elämästä. Hän kiersi Suomea hengellisissä tilaisuuksissa laiminlyöden perhettään. Hän koki evankelioimisen Jumalan/Pyhän Hengen työksi. Jumala kehotti kuitenkin laittamaan perheen ensi sijalle. Ihanne todistajan julkisesta kunniansta oli karissut.

Tärkeää ihmisen kohtaaminen

Erkki on opetellut ja oppinut kohtaamaan lähimmäistä. Seurakunnan tiedottajan tehtävästä Jumala johdatti Erkin Jyväskylän Katulähetyksen toiminnanjohtajaksi. Erkki kertoi löytäneensä dokumentin Katulähetyksen pöytäkirjoista, jossa mainittiin hänen isänsä yhtenä perustajajäsenenä Isä oli puoli vuotta toiminnassa. Erkin äiti piti mm. pullakirkkoja. Katulähetyksessä Erkki koki olevansa työssä, jota hän olisi koko ikänsä halunnut tehdä. Hän totesi parhaita työkaluja johtamiseen tulleen HNMKY:n avioliittoleireiltä.

On tärkeää, että pystymme puhumaan omista tunteistamme. Ilmoista ja urheilusta on helppo puhua, mutta todellisia tunteita on vaikea ilmaista. Töissä voi olla ”keep smiling”, vaikka öinen riita vaimon kanssa olisi sopimatta. On tärkeä puhua työkavereille miltä oikeasti tuntuu. Sydänten tasolla puhumista on opeteltava. Myös huumorintajua on johtajallakin hyvä olla.

Tilaisuuden musisoinnista vastasi Tuula ”Haxu” Hakkarainen.

Naisvaltaisen yhteisön johtajana minun oli miehenä korkea kynnyks sanoa, että rakastan teitä kaikkia, koska pelkäsin mitä kaikki ajattelevat...

Tunnevammaiselle rikkinäiselle miehelle ei ole helppoa sanoa rakastavansa. Suomessa on muuten 300 sanaa erilaisille tunteille! Jokainen ihminen haluaa kuulla olevansa tärkeä ja olevansa rakastettu. Kodin malli on tärkeä. Ellei mallia ole, niin aitojen tunteiden ilmaisua on vaikea opetella. Opettele sanomaan katseen avulla, kosketa, sano että rakastan sinua. Ellen hyväksy itseäni, joudun suorittamaan. kun pystyn rakastamaan itseäni, voin oikealla tavalla rakastaa lähimmäistäni.

Tärkeätä on tunteiden oikeanlainen ilmaisu

Katulähetyksen asiakkaissa on naisia, äitejä ja tyttäriä. Erkki on kysynyt heiltä, sanoiko isä pitäessään polvellaan sylissä, että sinä olet maailman ihanin tyttö, prinsessa minä rakastan sinua. Yksikään naisasiakas ei ole vastannut myöntävästi. Ennen ei saanut lasta kehua, luultiin että tämä ylipistyy, jos kehuu.

Meidän on opeteltava negatiivistenkin tunteiden ilmaisu. Opeteltava sanomaan ettei hyväksy jotain puolison tai työtoverin käytöksessä tai tavoissa. Itsensä

rakastamisen lisäksi anteeksianto on tärkeää ettei tule, kostonhalua, vihaa ja katkeruutta. Ellei Jumala anna voimaa, emme pysty antamaan anteeksi.

Erkki on kuunnellut alaisten tunnevuodatuksia. Takana on hylkäämisen pelko. Tärkeää on opetella kuuntelemaan ja ymmärtämään miltä toisesta tuntuu. Tämä on tunnevammaiselle rikkinäiselle miehelle vaikeaa. Vastapuolellakin on tulkintaa ja väärää viestintää. Kaikki tunteet ovat kuitenkin täysin aitoja. Niitä on vain opittava käyttämään oikein! Kun meillä on heikko itsetunto, niin me selittelemme.

Erkkiä lämmitti kun hän sai huomiota politiikassa. Erkki sanoi, että ehkä olisi tehnyt toisenlaisia valintoja, jos itsetunto olisi ollut kohdallaan. Poliittikaan kulunut aika oli pois perheeltä.

Rooleilla pärjäämme hyvin pitkälle, mutta silloin en ole aito. Erkki on eläkkeellä sanonut ”ei kiitos” eri hallituskutsuille. Jumala on ensin, sitten puoliso, perhe, seurakunta ja oman kunnon hoitaminen. Nämä ovat tärkeimmät elämän asiat.

Lopuksi Erkki antoi meille avaimeksi tunnelukkoihin: ”Antakaa anteeksi itsellenne ja toinen toisellenne. Rakasta itseäsi ja toista ihmistä!”

”Voimaannuttavassa” iltapäivässä mukana ollut

Erkki Hänninen

Joni Kuikka **16.11.1984 - 18.02.2014**

Monelle lukijalle tuttu henkilö, Joni Kuikka, poistui keskuudestamme taivaan valtakuntaan alle 30-vuotiaana. Jonin läheisenä halusin antaa muistokirjoituksen Jonin elämänvaiheista, sillä sain kulkea mukana hänen elämässään yli 20 vuotta. Tutustuimme Jonin kanssa jo aivan lapsena ja vietimme tiiviisti aikaa yhdessä. Vietimme varhaisnuorina kaikki koulujen kesälomat yhdessä ja näin minun ja Jonin välille syntyi luottamus. Opittiin myös tuntemaan toisemme niin hyvin, että pystyimme kommunikoimaan elekielellä eli pelkkä katse ja äänensävy kertoivat toisen tunteista. Riideltiin välillä, mutta emme olleet pitkävihaista toisillemme. Pidimme toistemme puolua lähes aina.

Joni oli erittäin hyväsydäminen muita ihmisiä kohtaan. Moni käytti hänen hyväsydämyyttään myös hyväkseen. Jonin lempivuodenaika oli syksy, mikä antoi Jonille virtaa paljon. Jonille tärkeimpiä asioita elämässä olivat kaksi veljeä, yksi sisko ja äiti. Joni toivoi ja rukoili aina, että heillä menisi hyvin ja Jonin toive oli, ettei sisko ja veljet joudu väärille teille. Joni sanoi minulle jo varhaisnuoruudessa, että jos hänestä aika jättää ennen minua, niin pidä huoli veljistäni ja siskostani. Jumala oli luonut Jonista luontoläheisen ja eläinrakkaan ihmisen, jolla oli myös mielettömän hyvä piirustus- ja kuuntelutaito. Juteltiin Jonin kanssa usein haastavista asioista ja avoimesti, esimerkiksi suhteesta vastakkaiseen sukupuoleen ja seurustelun ongelmista.

Kovin moni ei nähnyt Jonin tunne- ja sielunelämän rikkinäisyyteen, sillä hän piti asioita paljon sisällään. Joni puhui minulle todella avoimesti ja paljon niistä asioista, jotka kalvoivat hänen mieltään. Hän yritti hakea sisältöä arkeensa myös Kannustin -projektista useissa erimittaisissa pätkissä ja projektipäällikkö Ari Valkeisen mukaan Joni oli ensimmäinen työntekijä projektissa, kun se perustettiin. Menimme Jonin kanssa yhtä aikaa myös kasteelle ja tunnustimme Jeesuksen Herraksemme. Tämän jälkeen tapahtui paljon elämänmuutoksia. Näin Jonin muutamaa päivää ennen menehtymistä ja juttelimme. Uskon, että Jonin on paljon helpompi olla tällä hetkellä.

Tämän myötä haluan toivottaa hyvää kevättä kaikille lukijoille ja yhteistyötahoillemme sekä katulähetyksen henkilöstölle.

Tuomo Rinne

Torinon käärinliinaseminaari Jyväskylässä

Lauantaina 5.4.2014 järjestettiin Jyväskylän keskuseurakuntatalolla Torinon käärinliinaa koskeva tutkijaseminaari. Seminaari oli toinen käärinliinan historiaa ja merkitystä pohtiva tieteellinen asiantuntijatapaaminen Suomessa. Ensimmäinen järjestettiin Savonlinnassa kesällä 2012.

Seminaarin ideoija on dosentti, **Juha Hiltunen**, joka vastasi ansiokkaasti myös käärinliinanäyttelyn esillepanosta. Tilaisuuden juonsi pastori, **Juha Helin**. Seminaarin järjestelyihin osallistui useita seurakuntia Jyväskylän kristillisten seurakuntien yhteistyöryhmän (JYSKY) kautta. Seminaarin pääpuhujat tulivat Italiasta asti.

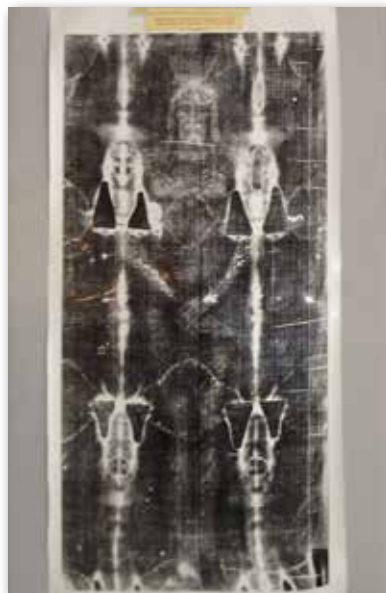
Torinon yliopiston matemaattisen fysiikan apulaisprofessori ja Torinon käärinliinatutkimuskeskuksen johtaja, **Bruno Barberis**, luennoi käärinliinan tieteellisen tutkimuksen menneisyydestä, nykyisyydestä ja tulevaisuudesta.

Hän totesi käärinliinatutkimuksen olevan monitieteellistä, sisältäen eri tieteenaloja kuten fysiikka, kemia, biologia, historia ja teologia. Vuonna 1898 italialainen lakimies ja amatöörivalokuvaaja, **Secondo Pia**, otti käärinliinasta ensimmäiset valokuvat. Silloin liinan erityislaatuisuus paljastui. Negatiivissa näkyivät ristiinnaulitun, Jeesukseksi oletetun miehen kasvot ja ruumis ikään kuin positiivikuvana.

Siten käärinliinan itsessään oli täytynyt toimia ”negatiivin” tavoin. Kuva sisältää kolmiulotteista informaatiota ja se on anatomisesti täysin realistinen. Siinä on merkkejä pahoinpitelystä ja väkivaltaisesta kuolemasta, kuten ruoskan, piikkikruunun, naulojen ja Jeesuksen kyljen kuoleman jälkeen lävistäneen keihään jäljet.

Vuoden 1988 radiohiiliajoitus ajoitti kankaan keskiajalle. Näytepalaksi sattui kuitenkin keskiajalla huipputaitavasti ommeltu kohta. Se sisälsi puuvillaa, kun itse pääkangas on pellavaa. Kemiallinen analyysi osoitti pellavaisen pääkankaan huomattavasti vanhemmaksi. Siitepölyanalyysi ja kudontatyylit viittasivat Lähi-itään ensimmäiselle vuosisadalle.

Emeritusprofessori **Jouko Marti-**

Seminaari ja käärinliinanäyttely pidettiin Keskuseurakuntatalossa.

kainen kertoi luennossaan Jumalan ja ihmisen kuvasta Mikael Agricolan pasiorukouksissa. Niissä tulee koskettavasti esiin Kristuksen ruumiillinen kärsimys. Agricolan rukous perustunee mm. Adam Löweniläisen keskiaikaisiin rukouksiin. Passioissa tervehditään Herran Jeesuksen jäseniä, kuten jalkoja, polvia, käsiä, päätä, kylkihaavaa, rintaa sydäntä ja kasvoja. Kristuksen kasvojen rukouksilla on suora yhteys käärinliinan ja ikonien kuvaan Kristuksen kasvoista. ”Facies Domini”. merkitsee Herran kasvoja, Kristuksen kasvoja.

Kristinuskoko vaikuttanut länsimaiseen kulttuuriin

Tohtori **Alessandro Piana**, molekyylibiologi Monzasta, käsitteli luennossaan Torinon käärinliinan ”kadoksissa olevia vuosia” historiassa. Käärinliina kulkeutui mahdollisesti Palestiinasta Bysanttiin ja sieltä ristiretkien mukana Ranskan Savoijiin ja edelleen Torinoon.

Professori **Jyrki Knuuttilan** luentoaiheena oli keskiaikainen ”Passio Domini” aine- ja pyhimyskultteineen sekä reliikkikultti keskiajan Suomessa. Tutkimusten mukaan Suomi oli jo 1200-luvulla kristillinen maa. Pyhälle Ristille on nimetty

keskiaikaisia kirkkoja ja niiden alttareihin kiinnitettiin pyhimysrelikkejä. Naantalin birgittalaisluostari ja -kirkko olivat tärkeitä Facies Christi – tradition ylläpitäjiä. Ristin kohottamisesta periytyy nykyinen risti-saatto. Keskiaikainen ”Missale Aboense” –kirja mainitsee passiomessut, Kristuksen kärsimiseen liittyvät jumalanpalvelukset. Ristintiekulkuet hiljaisella viikolla stationeineen eli asemineen ovat tulleet takaisin Suomeen katolisista maista ekumenian mukana.

Seminaaripäivän viimeisessä luennossa professori **Tapio Puolimatka** kertoi kristinuskon vaikutuksista länsimaiseen kulttuuriin. Kristinuskon pyrkimys totuuteen ja harmonisiin järjestelmiin on vaikuttanut kaikkiin tieteenaloihin, myös matemaattis-luonnontieteellisiin. Puolimatkan mukaan kristinuskoko on ollut ylivoimainen ihmiskunnan edistymisen ja kehityksen suunnannäyttävä.

Sunnuntaina 6.4.2014 Lapuan piispa **Simo Peura** avasi ja vihki yleisölle 10.5. asti avoimen käärinliinanäyttelyn. Torinon käärinliinaan kohdistuvaa tutkimusaktiiviteettia osoittaa Suomeen hiljattain perustettu ”Facies Domini” -yhdistys. Sen pääpaikka on Tampere.

www.shroud.fi
Erkki Hänninen

Tutustumassa romanikulttuuriin

Suunta ylös – projekti järjesti Silta huomiseen -romanihankkeen kanssa tapaamisen keskiviikkona 5.3.2014 Sepänkeskukseen. Projektin työntekijät **Kyösti Hagert** ja **Tenho Roth** kertoivat meille romanikulttuurista ja miten se vaikuttaa arjen elämään ja työhön.

Silta huomiseen -hankkeen kohderyhmä ovat Jyväskylän romaninuoret kahtena ikäryhmänä: 14-20 ja 21-29-vuotiaat. Hanke auttaa romaninuria osallistumaan aktiivisesti yhteiskuntaan, mm. kaupungin nuorisotyön mahdollisuuksiin, työ- ja koulutusmarkkinoille sekä yritys-elämään. Nuorille on tarjolla mm. musiikki- ja liikuntatoimintaa, leirejä kulttuuritapahtumia ja päihdevalistusta. RAY rahoittaa toimintaa.

Saimme esittää kysymyksiä romanikulttuurista. Vanhempien kunnioitus, suku ja puhtausperinteet ovat tärkeitä. Romanikulttuuri on yhteisöllisempää kuin valtaväestön elämäntapa. Kristillisuus on tärkeää, erityisesti vapaissa suunnissa. Koulutusta ja säännöllistä työtä ei aiemmin arvostettu, mutta nykypolvi on muuttanut asennetta. Kulttuuriin kuulunut liikkuva elämäntapa on vähentynyt, ja koulutusmahdollisuudet parantuneet. Ennakkoluuloja on ollut sekä romaniväestöllä että valtaväestöllä romanien koulutuksen ja työllistymisen suhteen. Menestys koulutuksessa ja työllistymisessä vähentää ennakkoluuloja.

Valtaväestön edustajina saimme mielenkiintoisen katsauksen myös romanien historiaan maailmalla, Suomessa ja nykypäivässä. Kahvia ja leivonnaisiaakin oli vieraanvaraisesti tarjolla.

Romanit lähtöisin Luoteis-Intiasta

Romanit ovat alun perin lähtöisin Luoteis-Intiasta. Suomen kansalaisuuden romanit saivat vuonna 1919. Romanimiehiä myös taisteli sodissamme toisessa maailmansodassa. 1980-luvulla yhteiskunnan taholta alettiin soveltaa monikulttuurisuus-

Kyösti Hagert ja Tenho Roth.

politiikkaa myös romaneihin.

Ajan mittaan romanit ovat alkaneet arvostaa koulutusta, että he saisivat parempia työtehtäviä yhteiskunnassa. Valtaväestön suvaitsevuus on myös lisääntynyt. Nuori polvi on paljon koulutus- ja työelämämyönteisempää kuin entisaikojen romanit. Vuonna 1995 Suomessa tehtiin perustuslakiuudistus. Sen mukaan syrjintä mm. syntyperän mukaan on laitonta. Myös YK:n Ihmisoikeuksien kansainvälinen julistus toteaa jokaisella kansalla olevan oikeuden omaan kulttuuriin, ja oikeuden olla erilainen. Romaneille on lainsäädännöllä taattu oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin. Romanikieltä pyritään elvyttämään. Nuorempi polvi taitaa sitä vielä puutteellisesti.

Romanikulttuurissa arvostetaan ja kunnioitetaan vanhuksia, iäkkäitä ihmisiä. Lapset puhuttelevat vanhempia kunnioittavasti. Asunnoissa vanhemmat ihmiset asuvat aina nuorempien yläpuolella. Romaneille on kunnia-asia vierailla vanhusten luona ja sairaaloissa katsomassa sairaita omaisia.

Vanhuksia arvostetaan

Vanhempi romanimies on auktoriteetti, jolta kysytään neuvoa. Tämä on romanityöntekijöiden mukaan voimavara viranomaistenkin suuntaan, mm. ratkaistaessa yhteisön sisäisiä konflikteja kuin ratkaistaessa ongelmia myös valtaväestön suhteen.

Romaninaiset saavat teini-iässä päättää haluavatko pitää kansallispukua vai eivät. Romanipuvun käyttö ei estä osallistumista koulu- ja työelämään. Romanimiehet esiintyvät julkisella paikalla mielellään takki päällä. Vyö ei saa näkyä vanhemmille ihmisille. Pukeutumiskoodi perustuu kunnioitukseen. Pukeutumismääräykset ovat tärkeitä lähinnä Pohjoismaissa, erityisesti Suomen romaneilla. Valtaväestöön sulautumisen mukana romanien perinnäistävätkin ovat jonkin verran muuttuneet.

Perinteisesti romanihautajaisissa on koko suku, sekä valvoijaisissa että siunaustilaisuudessa ja myös muistojuhlissa. Romanihautajaiset kestävät perinteisesti kaksi päivää. Usein vanhemmat ihmiset

Romanikulttuurissa arvostetaan ja kunnioitetaan perhettä, vanhuksia, ja iäkkäitä ihmisiä.

säästävät hautajaisiin, etteivät omaiset rasitu kohtuuttomasti.

Romaneille on hengellisyys tärkeää. Varsinkin vapaat kristilliset suunnat, kuten Helluntai- ja Vapaakirkko ovat monen romanin hengellisiä koteja. Romanien ruokakulttuuri on samantyylistä kuin muidenkin suomalaisten. Ruokahygienia on tärkeää. Ruokapöytä on oma pypyhe. Ruoka-astioita ja ruokailuvälineitä ei lasketa lattialle. Keittiössä ei pestä käsiä. Pöytärievulla ei pyyhitä tuoleja. Kiertelevä elämäntapa on pakottanut siisteyteen, syöpälaisten ja sairauksien torjumiseen.

Romanikulttuuri on huomattavasti yhteisöllisempää kuin valtaväestön elämäntapa. Suku ja perhe ovat edelleen tärkeitä. Yksilön asema on erilainen kuin valtakulttuurissa, suhteessa yhteisöön.

Ammatitkin opittiin isältä pojalle, ja äidiltä tyttarelle. Muodollinen koulutustaso oli heikko. Yhtenäiskulttuurissa ”pärjäsi” ilman ammattikoulutustakin. Muun muassa hevoskauppa ja muu (kulku)kauppa oli perinteistä elinkeinotoimintaa. Romanit eivät arvostaneet koulutusta, mutta koululaitoskaan ei ottanut romaneja aiemmin huomioon. Romanioppilas oli usein silmätikkuna, eikä koululaitos tukenut omaa identiteettiä.

Nykyään yhä useammat romanit suhtautuvat koulutukseen myönteisesti. Kouluongelmat ovat samankaltaisia kuin

valtaväestölläkin. Yleinen elintavan ja yhteiskunnan muutos on vaikuttanut tähän. Toisaalta romanien paikalleen asettautuminen on helpottanut koulunkäyntiä ja opiskeluun keskittymistä. Kulkeva elämäntapa vaikeutti koulunkäynnin säännöllisyyttä aiemmin.

Silta huomiseen kannustaa nuoria ja vanhempia romaneja

Jyväskylän Silta huomiseen - romaniprojekti kannustaa romaninuoria eteenpäin elämässä, kouluttautumaan ja harrastamaan. Tavoitteena on myös yhdistää nuoria ja vanhempia romaneja. Yhteisiä leirejä on järjestetty mm. Vesangan Kiponniemessä. Yhteiset ruokailut muun ohessa ovat tärkeitä yhteisiä ja yhdistäviä hetkiä.

Projektilla on myös kerhoja romaninuorille, kuten liikuntakerho, autopaja, musiikkikerho, ym. Liikunta aktivoi varsin paljon romaninuoria. Sähly on suosittua. Romaneilla on valtaväestöä enemmän musikaalista lahjakkuutta, ja musiikkikerhokin on varsin suosittu.

Silta huomiseen – projekti tekee myös huumevalistustyötä. Se on tärkeää, koska romaninuorillakin on päihdeongelmaa, siinä kuin valtaväestön nuorisonkin parissa. Päihdevalistuksessa ennaltaehkäisy ja tuki on tärkeää. Yleensäkin koko romaniyhteisö puuttuu ajoissa, ja auttaa,

jos romaninuorella on päihdeongelmaa, vaikkapa Jyväskylässä. Sama periaate on koko romaniyhteisön kesken kaikkialla Suomessa.

Tutustuesssa silta huomiseen – projektiin tuli sellainen kuva, että tämä työ on hyödyllistä sekä romaneille että valtaväestölle Jyväskylän seudulla. Ennakkoluulot hälvenevät puolin ja toisin kansanryhmien välillä.

Useita yhteistyökumppaneita

Romaniprojekti ”Silta huomiseen” yhteistyökumppaneita ovat Jyväskylän kaupunki kouluineen ja oppilaitoksineen, seurakunnat, alueellinen romaniasiain neuvottelukunta Aronk, Jyväskylän romanityöryhmä, Keski-Suomen yhteisöjen tuki KYT, Suomen Romanifoorumi FRF Elämä ja valo ry, RomanoMissio ry, Jyväskylän seudun nuorisoyhteisöt, Pohjois-Suomen Romanit ry, Päijät-Hämeen romaninuoret ry ja romaninuorten vanhemmat.

Erkki Hänninen

Kantakaa
toistenne
kuormia, ja niin
te täytätte
Kristuksen lain.
(Gal. 6:2)

PULLAKIRKOT

Ensiaskel, Kankitie 9
sunnuntaisin klo 11.30
Takalaiton
sunnuntaisin klo 13.30
Salmiranta ja
Nurmela
tiistaisin klo 18

**Jyväskylän
Katulähetys ry**

Kankitie 10
40320 Jyväskylä
0400-642442

www.jklkl.fi

Luottamuksen lähteellä

Jyväskylän Katulähetys ry:n kesäpäivä Kiponniemessä 23.5

Ohjelma

Klo 9.30–10.00

Tulokahvit

Klo 10.00

Tervetulosanat ja sävel

- Usko Hintikka, Jyväskylän Katulähetys ry:n toiminnanjohtaja
- musiikissa Suvi Ranttila, Arja Honkasalo, Liisa Hänninen ja Auli Toikkanen

Klo 10.30

Luottamuksen lähteille johdattelee Pertti Rätty, pastori ja Kiponniemen toiminnanjohtaja

Klo 12.00–13.00

Lounas

Klo 13.00

Luottamuksen lähteellä Pirkko Muhonen, sairaanhoitaja, evankelista, sielunhoitoterapeutti

Päivä jatkuu luonnon helmassa.

Rantasaunat lämpimänä klo 15.15–16.30.

Nuotien leimua ja makkaranpaistoa rannalla.

Kisailua mölkkyjen ym. parissa.

Olet lämpimästi tervetullut!

Kuljetukset

Lähtö klo 9.00. Linja-autokuljetus Kankitieltä ja talon autot. Paluu linja-autokuljetuksella klo 15.30 Kankitielle ja myöhemmin tarvittaessa, talon autot joustavasti, klo 17.00 viimeiset kuljetukset. Ilmoittautumiset yksiköiden tai työpisteiden vetäjille ja Aulille mielellään 19.5 mennessä.

Jyväskylän

KATULÄHETYS

14. vuosikerta

Vapautetut

Toimitus
Erkki Arvaja, Markku Leinonen
ja Erkki Hänninen

Kankitie 10,
40320 Jyväskylä
puh. 0400-642 442
www.jklkl.fi

Seuraava tiedotuslehti

3/2014 ilmestyy
15. päivänä syyskuuta
Aineistot lehteen 30.8.2014
mennessä, Kankitie 10, 40320
Jyväskylä tai
erkki.arvaja@kolumbus.fi
markku.leinonen@jklkl.fi

ISSN 2323-1610